

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра менеджменту ім. проф. Є.В. Храпливого**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ризик-менеджмент»**

освітньо-професійна програма «менеджмент»
спеціальність 073 «Менеджмент»
другий (магістерський) рівень вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

Федик Ольга Володимирівна

E-mail:

olgafedyk@ukr.net

Телефон

+380974119140 (Viber, Telegram)

В.о. доцента кафедри менеджменту ім. проф. Є.В. Храпливого Львівського національного університету природокористування, кандидат економічних наук. Викладач з 8-річним досвідом роботи, автор та співавтор понад 80 наукових та навчально-методичних праць.

Читає курси: “Управління інноваціями”, “Стратегічне управління”, “Адміністративний менеджмент”.

Сфера наукових інтересів: функціонування та розвиток малих форм господарювання в АПК; антикризове управління та управління ризиками господарської діяльності підприємств; управління конкурентоспроможністю підприємств.

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Рівень вищої освіти – другий (магістр)

Кількість кредитів – 3

Компонент освітньої програми: вибіркова

Мова викладання: українська

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Ризик-менеджмент» відноситься до вибірових компонент освітньо-професійної програми «Менеджмент» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент» та спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань, навичок та компетентностей, необхідних для ідентифікації, аналізу, оцінки та управління ризиками, що можуть виникати в діяльності організацій та підприємств.

Метою викладання навчальної дисципліни “Ризик-менеджмент” є ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасними підходами до управління ризиками в різних сферах бізнесу та надання їм знань щодо використання інструментів для мінімізації негативних наслідків ризиків та максимізації можливостей для розвитку організації.

Завданням вивчення дисципліни “Ризик-менеджмент” є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань з ризик-менеджменту, оволодіння практичними навичками визначення ризиків та застосування методів управління ризиками; засвоєння знань щодо особливостей управління ризиками, визначення факторів, що впливають на ризик; опанування практичних навичок розробки, обґрунтування та прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності; засвоєння знань щодо створення системи управління ризиками.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема 1. Економічна сутність та характеристика ризику, як економічної категорії   1.1. Сутність ризику як економічної категорії   1.2. Поняття невизначеності та ризику   1.3. Фактори ризику   1.4. Функції ризику
Тема 2. Класифікація ризиків за структурною характеристикою   2.1. Загальна класифікація ризиків   2.2. Специфічна класифікація ризиків   2.3. Суть та значення проєктних ризиків
Тема 3. Показники ризику та методи його оцінювання   3.1. Показники оцінювання ризику   3.2. Якісне оцінювання ризиків   3.3. Кількісне оцінювання ризиків
Тема 4. Основи ризик-менеджменту   4.1. Розвиток концепції ризик-менеджменту   4.2. Ключові поняття ризик менеджменту   4.3. Сутність та зміст управління ризиком
Тема 5. Управління ризиками діяльності підприємства   5.1. Процес управління ризиками   5.2. Організаційно-функціональна структура ризик-менеджменту на підприємстві   5.3. Механізм управління ризиками
Тема 6. Система управління ризиками підприємства   6.1. Ризик-менеджмент як система управління   6.2. Сутність, характеристика, цілі та обмеженість системи управління ризиками. Етапи побудови системи управління ризиками   6.3. Поняття й основні етапи ідентифікації ризиків   6.4. Джерела інформації для ідентифікації ризиків
Тема 7. Методи управління ризиками та програма управління ризиками на підприємстві   7.1. Економічна сутність методів управління ризиками та їхня характеристика   7.2. Методи компенсації ризиків   7.3. Методи розподілу ризиків   7.4. Загальна характеристика програми управління ризиками на підприємстві.   7.5. Головні функції менеджера з розроблення програми управління ризиками на підприємстві

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
ЗК1	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК3	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
СК1	Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
СК9	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
ПРН1	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
ПРН2	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
ПРН6	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабайлов В.К., Шершенюк О.М., Пахомова Л.В. Конспект лекцій «Ризик-менеджмент» : для студентів спец. 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. Харків : ХНАДУ. 2023. 36 с.

2. Боровик М.В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 Менеджмент. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. 2018. 65 с.

3. Величко К.Ю. Ризик-менеджмент: конспект лекцій. Х. ДБТУ. (2024). 108с.

4. Демченко Г.В. Ризик менеджмент : конспект лекцій для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» першого бакалаврського рівня. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 74 с.

5. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія». 2022. 132 с.

6. Економічний ризик: методи оцінки та управління : навч. посібник / [Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.] ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». 2015. 208 с.

7. Каличева Н.Є., Воловельська І.В., Соломніков І.В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ. 2023. Ч. 1. 59 с.

8. Калініченко З.Д. Ризик-менеджмент: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС. 2021. 224с.

9. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Копішинська К.О. Управління ризиками: Навчальний наочний посібник. КПІ ім. Ігоря Сікорського. КПІ ім. І. Сікорського. 2021. 432с.

10. Мажник Л.О., Письмак В.О. Логістика невиробничої сфери: Управління ризиками в логістиці : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2016. 164 с.

11. Мороз В.М., Мороз С.А. Ризик-менеджмент: навч. посіб. Харків: НТУ «ХП». 2018. 140 с.

12. Посохов І.М. Управління ризиками в підприємництві: навч. посібник. Харків: НТУ «ХП». 2015. 220 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Віртуальне навчальне середовище ЛНУП. URL: <https://moodle.lnup.edu.ua/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час виконання практичних завдань, тестів, ситуаційних вправ заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином: поточний контроль оцінюється в 100 балів та складається із 7 тем.

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
14	14	14	14	14	14	16	

T1, T2 ... T7 – теми

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент;
- 2) Перелік ситуаційних завдань, тестів, тощо;
- 3) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП (<https://moodle.lnup.edu.ua/>).